

עפ"ג 38167-08-24 - מדינת ישראל נ' פלוני

בבית המשפט העליון

עפ"ג 38167-08-24

לפני:	כבוד השופט יוסף אלרון כבוד השופטת יעל וילנר כבוד השופטת גילה כנפי-שטייניץ
המערערת: נגד	מדינת ישראל
המשיב:	פלוני
תאריך ישיבה: בשם המערערת: בשם המשיב:	ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופטים א' פורת, ר' איזנברג ו-א' סלאמה) מיום 8.7.2024 בתפ"ח 21403-01-23 י"ט בחשוון התשפ"ה (20 נובמבר 2024) עו"ד ארבל עמי-גא

פסק-דין

השופטת גילה כנפי-שטייניץ:

1. לפנינו ערעור המדינה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופטים א' פורת, ר' איזנברג ו-א' סלאמה) מיום 8.7.2024 בתפ"ח 21403-01-23, בגדרו נגזר על המשיב עונש של 14 שנות מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית, בגין הרשעתו בשורה ארוכה של עבירות מין שביצע בשלושה קטינים. הערעור נסוב על קולת העונש שהוטל על המשיב.

2. כתב האישום, בעובדותיו הודה המשיב, מגולל פרשה מחרידה של מסכת פגיעות קשה בשלושה קטינים. המשיב, שעבד כמדריך בפנימייה לנוער בסיכון, הכיר על רקע עבודתו את א', חניך בפנימייה, ואת אחיו הקטן ב'. לאחר שיצר עמם קשר קרוב וקנה את אמונה של אימם, אימץ את השניים באופן פורמלי ובשנת 2000 הם נרשמו כילדיו במרשם משרד הפנים. על רקע זה, הגיעו הילדים לבית המשיב

מידי שבועיים לחופשות סוף שבוע מהמוסדות בהם שהו. החל משנת 1999, בעת שהיו השניים בני 12 ו-13 ועד סמוך להגיעם לגיל 18, במשך חמש-שש שנים, פגע בהם המשיב באופן סדרתי, וביצע ב-ב' בעשרות הזדמנויות עבירות של גרם מעשי סדום, מעשים מגונים, וכן עבירה של ניסיון למעשה סדום; וב-א' ביצע במספר רב של הזדמנויות עבירות של מעשים מגונים. גם את המתלונן השלישי, ג', הכיר המשיב על רקע עבודתו, משחלק מאחיו למדו בפנימייה, ובהסכמת אימו נפגש עמו כדי לסייע לו בקשיים שחווה, לרבות בבית המשיב. בשנת 2008, בעת שהיה ג' בן 14 שנים, פגע בו המשיב בשלושה מקרים שונים, כאשר ביצע בו שתי עבירות של מעשים מגונים ועבירה של גרם מעשה סדום.

3. בגזר דינו, עמד בית המשפט המחוזי על חומרת המעשים, התכנון שקדם להם תוך קניית אמון אימם של המתלוננים, משכם של המעשים, ניצול מעמדו של המשיב כלפי המתלוננים, גילם הצעיר, והנזק הקשה שנגרם להם. לאחר שסקר את מדיניות הענישה הנוהגת, קבע בית המשפט המחוזי מתחמי ענישה נפרדים בעניינו של כל מתלונן: 6-8 שנות מאסר בעניינו של א'; 9-16 שנות מאסר בעניינו של ב', ו-5-11 שנות מאסר בעניינו של ג'. לשם גזירת העונש בתוך המתחם, שקל בית המשפט המחוזי, בין היתר, את נסיבותיו האישיות של המשיב, לרבות מצבו הנפשי המורכב, את הודאתו במעשים, הזמן שחלף מאז ביצוע העבירות ומנגד הצורך בהרתעה - וקבע כי יש לגזור את עונשו של המשיב ברף הבינוני-תחתון של המתחם, וכן להשית עליו עונש כולל. לאחר כל אלה, הטיל על המשיב עונש של 14 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי, ופיצוי לשלושת המתלוננים בסכום כולל של 260,000 ₪.

4. המדינה טוענת בערעורה, בעיקרו של דבר, כי העונש שהושת על המשיב אינו הולם את חומרת המעשים שביצע. נטען, כי נסיבות המקרה חמורות במיוחד, בין היתר לרקע ניצול מעמדו של המשיב לצורך פגיעה במתלוננים; חתירתו לאמץ את שני האחים באופן שאיפשר לו להחריף את הפגיעה בהם; תדירות ומשך המעשים, גילם הצעיר של המתלוננים והנזק הקשה שנגרם להם, וכן העובדה שמדובר בשלושה מתלוננים שונים. נטען כי נוכח נסיבות אלה נכון היה לקבוע מתחמי ענישה גבוהים בהרבה, וכן לגזור על המשיב עונש כולל חמור יותר בצורה ניכרת; וזאת, בשים לב גם למדיניות הענישה במקרים דומים ולעונשי המקסימום הקבועים לצד העבירות בהן הורשע. המשיב מצדו סומך את ידיו על גזר דינו של בית המשפט המחוזי. לטענתו, בית המשפט המחוזי שקל בגזר דינו את כלל השיקולים הרלוונטיים, והעונש שהושת על המשיב הולם את מעשיו ואין הוא סוטה, בוודאי לא בצורה ניכרת, ממדיניות הענישה הנוהגת - כך שאין זה מסוג המקרים המצדיקים התערבות ערכאת הערעור בעונש.

5. לאחר עיון בכתבי הטענות שהוגשו, ולאחר שמיעת טענות הצדדים בדיון שנערך לפנינו, באנו לכלל מסקנה כי יש לקבל את הערעור ולהחמיר בעונשו של המשיב. הגם שערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בעונש שהשיתה הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים שבהם נפלה טעות בגזר הדין או מתגלה סטייה ניכרת ממדיניות הענישה הנוהגת (ראו למשל: ע"פ 7971/23 אגבאריה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (26.5.2024); ע"פ 4225/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (4.2.2024)) - המקרה שלפנינו נמנה עם אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות בעונש שהוטל על המשיב.

6. נסיבותיו של המקרה שלפנינו מפליגות בחומרתן. מדריך בפנימייה לנוער בסיכון מזהה את מצוקתם של חניך בפנימייה ואחיו הצעיר, קטינים ללא דמות אב, מתקרב אליהם ואל אימם בעורמה, קונה את אמונם ומנצל זאת כדי לפגוע בקטינים, רק בני 12 ו-13, ולהפכם לכלי למימוש מאוויי המיניים המעוותים. המשיב לא מסתפק בכך ואף פועל לאמץ את השניים כילדיו באופן חוקי - בהליך שיש לתמוה, בלשון המעטה, כיצד התאפשר במישור המערכתי - על מנת להקל את גישתו לילדים ולהעצים את פגיעותיו. המשיב - כעת, למרבה החרדה, אביהם החוקי - פוגע בהם שוב ושוב, כך לאורך כל שנות התבגרותם. אם אין די בכך, בחלוף שנים אחדות מוצא המשיב, שוב על רקע עבודתו בפנימייה, "טרף" נוסף, הוא המתלונן ג', ונוקט באותה שיטת פעולה: מתקרב לאימו, קונה את אמונה, ובאמתלה של סיוע לבנה, מבצע בו מעשים מיניים חמורים, מספר פעמים, בעודו רק בן 14. כל זאת עשה המשיב בילדים ונערים אשר היו ממילא, בשל נסיבות חייהם המורכבות, במצב רגיש ופגיע; וכאשר היכרותו עמם נעשתה מתוקף תפקידו כדמות מטיבה האמורה לסייע להם ולדאוג לצרכיהם.

7. קשה להביע את תחושות הזעזוע והחלחלה המתעוררות לנוכח הפגיעות המיניות שהיו מנת חלקם של המתלוננים א' ו-ב' לאורך שנות התבגרותם. למעשה, פגיעות אלה היו חלק ממציאיות חייהם. מימד מיוחד של חומרה נושא הליך אימוצם של השניים, במהלך ציני וזדוני אשר הקל על הפגיעה בהם. מדובר בתסריט אימים של ממש: הפוגע מאמץ את קורבנותיו כילדיו, ותחת מעטה הקשר המשפחתי הפורמלי מסלים את הפגיעה בהם. קשה לתאר ניצול כה מניפולטיבי ומרושע של קשרי אימוץ. ולבסוף, גם המתלונן ג', רק בן 14 בעת פגיעתו, חווה פגיעות מיניות קשות במעטה של סיוע לקטין נזקק.

8. העונש שהוטל על המשיב אינו משקף את חומרתם הקיצונית של המעשים, המחייבים עונש קשה ומכביד המבטא את הסלידה ממעשים אלה. זאת, בפרט לנוכח תמונת הנזק הקשה העולה מתסקיריהם של שלושת המתלוננים, אשר הפגיעה המתמשכת בהם בתקופה שבה אישיותם התעצבה, נותנת אותותיה בכל מישורי חייהם גם כיום, שנים רבות לאחר הפגיעה.

9. לנוכח כל האמור, ולאחר שלקחנו בחשבון גם את הנסיבות המקלות המתקיימות בעניינו של המשיב, כפי שפורטו בגזר הדין, וכן את הכלל של אי מיצוי הדין על-ידי ערכאת הערעור - סברנו כי ראוי להחמיר בעונשו של המשיב, ולהעמידו על 16 שנות מאסר. החמרה זו מתיישבת עם מדיניות הענישה הנוהגת (ראו והשוו: ע"פ 540/21 פלוני נ' מדינת ישראל (13.7.2021); ע"פ 9058/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 41 (7.3.2018); ע"פ 4824/19 פלוני נ' מדינת ישראל (25.4.2022); ע"פ 6898/17 פלוני נ' מדינת ישראל (31.1.2019)); וכן היא עולה בקנה אחד עם המגמה לנקוט בענישה מכבידה בעבירות מין המבוצעות בקטינים, בייחוד על-ידי מי שאמון על שלומם (ראו למשל: ע"פ 2240/21 מדינת ישראל נ' שחר, פסקה 17 (8.11.2021); ע"פ 2749/21 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 7 (27.2.2022)).

10. מאז אימוץ המתלוננים חלפו שנים רבות. עם זאת, לא ניתן לסיים את פסק הדין, מבלי לציין כי טוב

יעשו גורמי הרווחה האמונים על הליכי אימוץ, אם יפיקו את הלקחים הדרושים ממקרה קשה זה, בו אומצו ילדים ונפלו קורבן לפגיעות מיניות מצד מאמצם - על מנת לוודא כי מקרה כזה לא יישנה.

11. סוף דבר: ערעור המדינה מתקבל, ועונשו של המשיב יועמד על 16 שנות מאסר בפועל. יתר רכיבי גזר הדין יעמדו על כנם.



גילה כנפי-שטייניץ
שופטת



יעל וילנר
שופטת

ניתן היום, ל' חשוון
תשפ"ה (01 דצמבר
2024).



יוסף אלרון
שופט